

Societat

Una antiga demanda torna a l'actualitat

El Congrés aborda el consum recreatiu i medicinal del cànnabis

El debat polític reactiva la discussió i les diferents visions sobre la regulació

Un usuari d'un club de cànnabis cargolant un porro o una cigarreta amb derivats del cànnabis

ALBERTO ORTEGA / GETTY

MARTA RICART
Barcelona

Des de fa anys s'ha plantejat la legalització o alguna regulació del cànnabis a Espanya. És una qüestió sobre la qual la societat està dividida i que ha tornat a l'actualitat amb tres projectes de llei de Més País, Esquerra Republicana (ERC) i Unides Podem. El primer ho debatrà el Congrés dels Diputats aquest dimarts. Dijous passat, a més, es va posar a caminar una subcomissió parlamentària (la iniciativa va ser del PNB) que analitzarà durant sis mesos la regulació de l'ús medicinal del cànnabis. Aquestes accions reactiven les diferents visions sobre la legalitat d'aquesta planta i els seus derivats. La incògnita és si suscitaran consensos.

La situació és complexa, ja que engloba la producció, distribució i consum dels derivats d'aquesta planta, la droga il·legal més consu-

mida a Espanya. El cultiu i ús personal (no lucratiu) estan despenalitzats. Les tres propostes de regulació no s'han consensuat ni són iguals. La de Podem se centra en l'ús anomenat recreatiu, les altres inclouen el terapèutic.

Per què aquesta sobtada activi-

S'han presentat tres projectes de llei i una subcomissió parlamentària n'analitza l'ús terapèutic

tat política? No hi ha una resposta clara. La diputada d'ERC Marta Rosique assegura que "vam començar a treballar la llei fa un any". Catalunya va aprovar el 2017 una regulació, que el Tribunal Constitucional va suspendre. ERC planteja una llei estatal i que assumeixin gran part de la regula-

mentació les autonomies i ajuntaments.

Els clubs cannàbics, associacions per a un consum compartit, a través de les quals algunes comunitats, com Catalunya, han intentat, per la seva banda, articular un autocultiu de plantes i un consum

"Regular no significa frivoltitzar el consum i el risc", diu Joan Colom, expert en drogodependències

privat i controlat. Tot està a l'aire. I el cultiu i la distribució il·legals del cànnabis és a l'ordre del dia amb un preocupant augment de la criminalitat. Aquestes són algunes de les raons d'ERC per plantejar-ne la regulació. Más País, la proposta de la qual es veu difícil que prosperi demà per falta de suport,

al·ludeix també a fer aflorar el negoci soterrat, que ara no paga impostos ni genera treball.

"El debat sobre si es legalitza el cànnabis existeix a molts països (alguns l'han regulat) i s'ha de tenir aquí. Però cal posar davant l'impacte en la salut, perquè és una droga que altera la percepció", apunta Eulàlia Alemany, directora tècnica de la Fundació d'Ajuda contra la Drogoaddicció (FAD). Recorda que Espanya té experiències diverses en les dues substàncies addictives legals: "en tabac tenim una de les legislacions més estrictes d'Europa, però no aconseguim controlar el consum abusiu d'alcohol, cada vegada més preocupant entre els joves; es parla dels botellots, per exemple, només com un problema d'ordre públic, no de salut. El cànnabis cada vegada el consumeixen més joves i guanya tolerància social". "Cal fer passos, perquè els llimbs actuals no ajuden, però hauria de ser un pas molt restrictiu", creu Ale-

LA INCIDÈNCIA

Almenys el 16% dels joves en consumeixen

La planta i els seus derivats. De la planta Cannabis sativa, de les flors, tiges i fulles triturades, en surt la marihuana, i de la resina de la flor de la planta femella, l'haixix. Són les dues drogues il·legals més consumides a Espanya. El cànnabis es presenta com a herba, resina o oli i se sol consumir fumant (també ingerit). Gairebé la meitat del cànnabis consumit és marihuana i el 87% d'usuaris el barreja amb el tabac.

Principis actius. La planta conté més de cent principis actius o cannabinoides, que tenen efectes en l'organisme. El principal és el tetrahidrocannabinol (THC), del qual una setmana després de consumir-lo, el cos no aconsegueix eliminar-ne més que el 50%, segons el Pla Nacional sobre Drogues.

L'ús. Segons l'Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions (OEDA), diàriament fuma tabac el 32% de la població i pren alcohol el 8,8%, hipnosedants (amb recepta o sense) un 6,4% i un altre 2,9% consumeix cànnabis. Aquest consum és lleugerament ascendent. S'estima que entre el 2019 i el 2020, 237.000 persones d'entre 15 i 64 anys van començar a fumar cànnabis, 86.000 d'entre 15 i 17 anys.

Als 14 anys

Joves. Un 8% de la població va prendre cànnabis en els últims 30 dies; un 15,9% tenien entre 15 i 24 anys. Son els consumidors més nombrosos. Comencen abans dels 15. El 23% de joves de 14 a 18 anys viu a Catalunya.

La planta del cànnabis

RICHARD VOGEL / AP

many. Afirmar que seria un error un model legal com el de l'alcohol.

Joan Colom, subdirector de drogodependències del Departament de Salut català amb llarga experiència, no és partidari de "legalitzar i ja està", però sí d'una regulació, que "oferiria oportunitats com conèixer bé el consum, actuar millor en la prevenció de danys, evitar el contacte del consumidor amb el mercat negre, controlar la producció, el comerç i què es consumeix (la concentració d'actius), limitar l'edat d'accés i el turisme cannàbic i frenar l'escalada criminal". "Regular no significa frivoltzar el consum ni

"No demanem barra lliure, sinó posar fi a la demonització", diuen des dels clubs cannàbics

la percepció del risc; el cannàbité molts efectes negatius, però es pot ignorar el problema o visibilitzar-lo", precisa.

La regulació busca reduir el consum, encara que sempre s'ha dit que l'augmentaria. Colom assenyala que en alguns països no s'ha vist que la regulació l'incrementi, per exemple, entre els menors d'edat; dependrà de les condicions en què es faci.

El que es planteja a Espanya és un accés per a majors d'edat i es veu difícil que s'autoritzi el consum al carrer, encara que l'inclou algun dels projectes de llei. Aquests difereixen també en el límit de la quantitat que es podria conrear o tenir a casa.

"No demanem que hi hagi barra lliure, sinó posar fi a la demonització del cannàbis i els seus usuaris", explica Ana Afuera, que coordina la incidència política en Confac, confederació d'associacions i clubs cannàbics. "Demanem que hi pugui haver autocultiu i consum de forma segura -afegeix-, evitar el mercat il·lícit (la majoria de clubs conreen les seves plantes), que la tinença no sigui il·lícita. Hi ha models de regulació que inclouen la protecció de la salut". Ana Afuera creu que, sense ordenar l'ús recreatiu, no es permetrà el medicinal.

Aquest té més suport, però Carola Pérez, presidenta de l'Observatori Espanyol del Cannàbis Medicinal, es lamenta que "no hi ha hagut voluntat política d'ajudar els pacients". Desitjaria que els projectes de llei no interfereixin en la subcomissió parlamentària sobre l'ús medicinal, que ha de culminar anys de feina de pacients, metges i científics. Analitzarà l'experiència d'altres països, ja que gairebé 50 (com França, Portugal o Itàlia) n'han regulat l'ús medicinal. Després s'instarà al Govern a legislar-lo, diu Pérez. Assenyala l'incoherent que no sigui legal l'ús medicinal a Espanya però sí la producció amb tal finalitat de derivats del cannàbis i que aquells productes s'exporten. ●

Oli, cigarret electrònic i vaporitzador que fan servir persones amb diferents patologies per prendre cannàbis

La planta conté principis actius amb efectes molt nocius per a la salut, però que alhora han mostrat un potencial terapèutic per a símptomes de diverses patologies

La paradoxa de la marihuana

MARTA RICART
Barcelona

El cannàbis, com altres substàncies addictives, té efectes nocius. Però, d'altra banda, els principis actius de la planta han mostrat un potencial benefici enfront de símptomes de certes patologies. És una paradoxa que complica encara més la situació i percepció social d'aquesta droga.

Fa anys que Rafael Maldonado, director del grup de neurofarmacologia de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), investiga aquestes dues cares del cannàbis, els riscos de consumir-lo i les propietats terapèutiques: afirma que hi ha evidències científiques de l'una i de l'altra.

A més de dependència, s'atribueixen al cannàbis des de trastorns emocionals fins a cardíacs. Maldonado assenyala que últimament s'ha constatat que és un factor que incideix en els accidents de trànsit, perquè causa alteracions cognitives com alterar el temps de reacció i afectar la coordinació motriu. Diu que s'hauria d'alertar amb la mateixa contundència de no conduir després tant de beure alcohol com també de consumir haixix o marihuana. Aquestes drogues alteren la percepció de les coses i tenen un efecte desinhibidor, de manera que consumir-les també pot afa-

vorir conductes sexuals de risc.

Preocupa el consum dels adolescents, que de mitjana el comencen als 14 anys, perquè a aquesta edat el cervell encara madura. Maldonado compara les neurones amb arbres d'on creixen les arrels i les branques fins a connectar-se entre si. Les branques neuronals creixen guiades per uns neuromodeladors a què s'assembla el tetrahidrocannabinol (THC) contingut en el cannàbis. Si es pren, quan el THC arriba al cervell confon el creixement neuronal i altera la madura-

Preocupa el consum adolescent perquè altera la maduració del cervell, avisa Rafael Maldonado

ció del cervell. Cal estudiar els efectes a llarg termini, però Maldonado adverteix que "seran més greus, com més jove es comenci a consumir".

El THC afecta, a més, el mecanisme cerebral de la memòria. S'ha estudiat que afavoreix les psicosis (com les que són símptomes d'algunes malalties mentals greus). La més comuna, la del tipus paranoide (creure que et persegueixen i et volen fer mal). Hi

ha estudis que han estimat que el consum habitual duplica el risc que una persona pateixi aquestes psicosis.

Els menors que busquen ajuda en la Fundació d'Ajuda contra la Drogoaddicció per a la seva addicció arriben gairebé tots pel cannàbis, perquè els causa problemes escolars, de socialització i de responsabilitat. "I tenen la idea errònia que el cannàbis és més sa que el tabac", diu Eulàlia Alemany, de l'entitat.

Respecte a l'ús terapèutic, reivindicat des de fa 20 anys per ma-

Els pacients demanen que s'autoritzi prendre cannàbis, estan tips dels problemes per obtenir-ne

lalts diversos, Maldonado explica que "la planta té un enorme potencial i hi ha pacients que diuen que els ajuda. Per què no fer-la servir?". Amb tot, afirma que cal fer més estudis per determinar "de manera rigorosa, els beneficis i riscos en les patologies en què es podria fer servir". Fer un medicament -índica- exigeix estudis i aquí parlem d'una planta que té 140 substàncies actives cannabinoides (sense comptar

les d'un altra classe) com el THC o el cannabidiol (CBD). Quan la consumeixes realment no saps quines prems". No és una tisana.

Hi ha els qui la fan servir per calmar el dolor crònic, trastorns motors associats a l'esclerosi múltiple, nàusees per la quimioteràpia oncològica, convulsions infantils, problemes inflamatoris intestinals i altres símptomes. Hi ha aprovats dos fàrmacs derivats del cannàbis a Espanya, Sativex i Epidyolex, accessibles amb recepta hospitalària per a casos d'esclerosi múltiple i epilèpsies causades per dues síndromes. Però l'ús és molt limitat, diu Carola Pérez, de l'Observatori del Cannàbis Medicinal.

L'ús terapèutic es fa, doncs, fora del circuit sanitari i els malalts han d'aconseguir ells sols els derivats de la planta que es fumen, vaporitzen, prenen com a infusió o en oli. Pérez diu que 300.000 consumeixen aquestes substàncies i estan tips de l'estigma i d'estar lligats al complicat i delicat cultiu de la planta, per no recórrer al mercat il·legal, en què les substàncies sovint s'adulteren.

Pérez afegeix que ja hi ha una producció legal, estandaritzada i segura de derivats per a ús medicinal i científic. Regularitzar l'ús terapèutic, diu, permetria comercialitzar aquests productes i que cada malalt tingué accés al més adequat. ●

XAVIER CERVERA